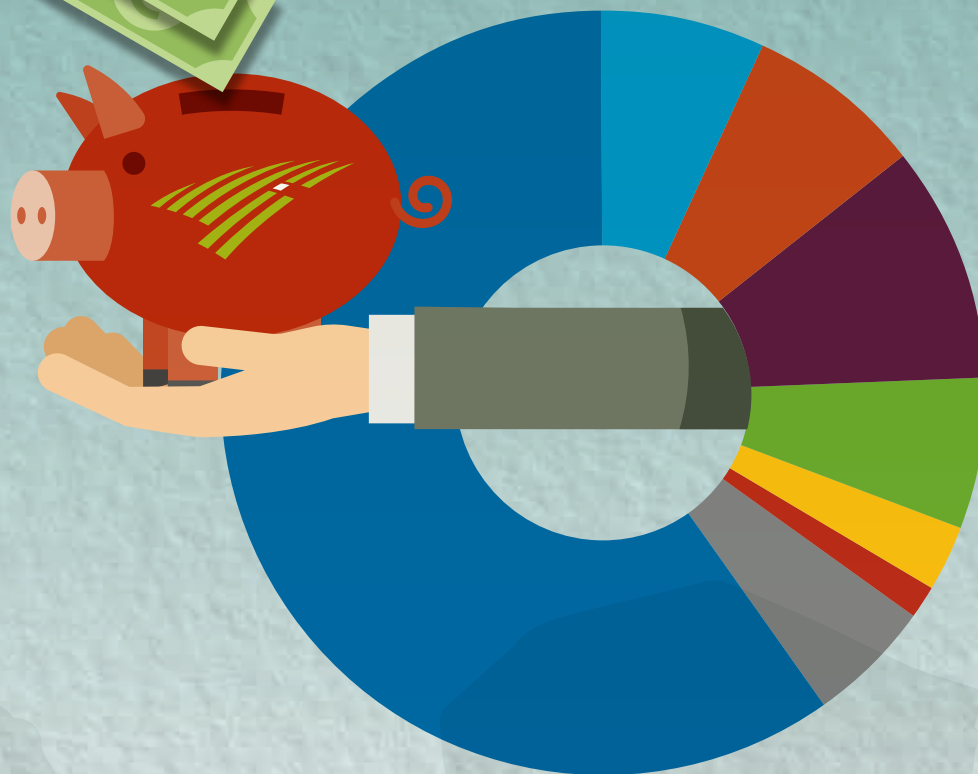
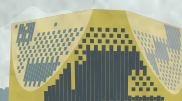

Begroting 2023

Gemeente
Hardenberg

Inhoud

1.	Inleiding.....	5
2.	Ontwikkelingen in de samenleving.....	7
3.	Oog voor elkaar, blik op de toekomst.....	9
4.	Geld voor activiteiten in 2023-2026.....	15
5.	Financiële positie	24

1. Inleiding

Elk jaar maakt de gemeente een begroting voor het volgende jaar. De begroting gaat over de plannen en ambities voor 2023, wat ze kosten en hoe we dat gaan betalen.

In maart 2022 is er een nieuwe gemeenteraad gekozen. Daarmee brak de bestuursperiode 2022-2026 aan. Dit is de eerste begroting in de nieuwe bestuursperiode.

Na de gemeenteraadsverkiezingen is een coalitie gevormd. Het coalitieakkoord 'Oog voor elkaar, blik op de toekomst' legt een basis voor de toekomst. In het akkoord staan plannen en ambities voor de periode tot 2026. In mei 2022 is het nieuwe college van B&W gestart.

Het college van B&W gaat met de plannen en ambities uit het coalitieakkoord aan de slag. Een deel van de ambities is al verder uitgewerkt. En verwerkt in deze publieksversie van de begroting voor 2023. In totaal vragen we geld voor ongeveer 50 voorstellen. Het gaat niet alleen om nieuwe plannen. Soms zetten we bestaand beleid voort. Hiervoor is dan ook al geld beschikbaar. Sommige ambities kosten geen geld. Denk aan het verbeteren van de samenwerking tussen partijen. Er zijn ook ambities die we nog moeten onderzoeken en uitwerken. Die staan nog niet in deze begroting. En soms gaat het om plannen waarvan we al wel weten dat deze geld gaan kosten, maar we weten nog niet precies hoeveel. Voor dit soort plannen noemen we nog geen bedrag in de begroting.

Toegankelijke en direct duidelijke publieksversie

Deze publieksversie is een samenvatting van de begroting en opgemaakt als toegankelijke versie. We vinden het belangrijk om duidelijke en begrijpelijke taal te gebruiken. Daarom zijn onderdelen uit de begroting in deze publieksversie weggelaten of ingekort. De voorstellen voor aanvullend budget voor de begroting 2023 zijn in deze publieksversie verwerkt om een compleet beeld te geven van de plannen en ambities voor 2023.

2. Ontwikkelingen in de samenleving

Er is op dit moment veel aan de hand in de wereld. Door de oorlog in Oekraïne vangt Nederland veel Oekraïense vluchtelingen op. Ook wij vangen Oekraïense vluchtelingen op in Hardenberg en Dedemsvaart. De oorlog zorgt er voor dat de energiekosten fors zijn gestegen. En dat veel andere producten duurder zijn geworden. Het zijn onzekere tijden voor onze inwoners en bedrijven. Maar ook voor ons als gemeente. Want ook wij hebben te maken met flinke prijsstijgingen. We hebben deze begroting gemaakt met de kennis die we nu hebben. We staan er financieel goed voor. Daarom zijn we voorbereid op de onzekere tijden. Maar we kunnen niet wachten op wat de toekomst ons brengt. Juist in onzekere tijden is het van belang dat we oog voor elkaar hebben en de blik op de toekomst durven te richten. En dat we investeren in de toekomst. Dat doen we in het belang van onze inwoners, instellingen en bedrijven.

3. Oog voor elkaar, blik op de toekomst

We hebben ons coalitieakkoord bewust de titel "Oog voor elkaar, blik op de toekomst" gegeven. Het coalitieakkoord kent twee onderdelen. 'Oog voor elkaar' staat voor de kracht van de samenleving en het noaberschap in onze gemeente. 'Blik op de toekomst' gaat over de sociaaleconomische ontwikkeling van onze gemeente. En het behoud van onze regionale positie. We streven naar brede welvaart; alles wat voor onze inwoners van waarde is. En we stellen de samenleving centraal. Nog meer dan voorheen willen we aansluiten bij initiatieven uit de samenleving. Daarvoor gaan we in 2023 aan de slag met verschillende onderwerpen.

Sneller en meer woningen bouwen

Er is een versnellingsprogramma woningbouw 2022-2025. Als antwoord op de woningmarkt die vastzit. We willen dat er sneller en meer woningen gebouwd worden. En we maken plannen voor de bouw van 400 woningen per jaar in de verschillende kernen. We zien nu de eerste resultaten.

Nieuwe plekken voor woningen en bedrijven

Om te kunnen bouwen, is grond nodig. Daarom zoeken we naar plekken die we kunnen ontwikkelen tot woningbouwlocatie of bedrijventerrein. We bekijken per ontwikkeling welke rol we daarbij hebben.

Sterke centra

We vinden het belangrijk dat de centra zich ontwikkelen. We willen meer kwaliteit in de centra van Hardenberg en Dedemsvaart, maar ook in middelgrote kernen zoals Slagharen en Balkbrug. We doen daarvoor in 2023 de eerste investeringen. Zo maken we een nieuw centrumplan voor Dedemsvaart. Dat plan gaat vooral om het gebied rond de Markt, Wisseling en Hoofdvaart. En we zetten ons in voor behoud van de status van 'streekcentrum' voor de kern Hardenberg bij de provincie Overijssel.

Landbouw

De landbouw is één van de drie economische topsectoren in onze gemeente. We willen dat de landbouw maximale ruimte krijgt binnen gemeentelijk beleid. We stimuleren en ondersteunen innovatie door agrarische ondernemers op en rond het eigen landbouwbedrijf. Daarvoor zetten we ons nog meer in.

Aangenaam Hardenberg

In 2023 ronden we een nieuwe visie op kunst en cultuur af. Daarin staat de maatschappelijke en educatieve rol van de bibliotheken centraal.

Ook evenementen zorgen voor een aantrekkelijke gemeente. En stimuleren de recreatieve en economische ontwikkeling. Daarom verkennen we in 2023 de mogelijkheden voor een beeldbepalend evenement. Dat doen we samen met de omgeving. We gaan beoordelen of het huidige evenementenbeleid nog bij onze ambities past.

Vrijtijdseconomie

De vrijetijdseconomie is één van de pijlers van onze economische koers. We hebben onderzocht hoe deze sector ook in de toekomst van grote toegevoegde waarde kan blijven. Voor verdere versterking is extra inzet nodig op ondernemerschap, versterking van het ecosysteem en bestemmingsontwikkeling. Samen met recreatieondernemers en Vechtdal Marketing werken we aan seizoensverlenging en -versterking.

Kernenbeleid

We willen werk maken van kernenbeleid en betrokkenheid van inwoners. We stellen de samenleving centraal. Als lokale overheid sluiten we meer aan bij initiatieven uit de samenleving. En we willen leren van goede voorbeelden. We komen in 2023 met een voorstel. Dat stemmen we af met Plaatselijk Belangen. We willen het Fonds Maatschappelijke Initiatieven toegankelijker maken zodat initiatieven uit de samenleving er meer gebruik van maken.

Onderwijs

Een goede verbinding met de scholen en kinderopvang is erg belangrijk. Met deze partijen willen we het regelmatig hebben over thema's als voor- en vroegschoolse educatie, het Nationaal Programma Onderwijs, gelijke kansen, vroegtijdig schoolverlaten en de relatie tussen zorg en onderwijs. Dit noemen we een Lokale Educatieve Agenda.

We starten met 7 nieuwbouwprojecten van scholen vanuit het Integraal Huisvestingsplan. Omdat de bouwkosten hoger zijn geworden, vullen we het geld dat hiervoor nodig is aan. Vanwege de huidige sociaaleconomische situatie wordt de uitvoering een grote opgave.

In nauw overleg met de raad en een klankbordgroep van ouders bepalen we hoe we na de huidige contractperiode zorgen voor nieuw leerlingenvervoer.

Samen door

We maken ons maatschappelijk domein toekomstbestendig. Zonder in te boeten op kwaliteit. Met een houdbaar stelsel voor zorg, ondersteuning en begeleiding aan inwoners. We willen passende ondersteuning bieden voor iedereen die dat nodig heeft. We maken elk jaar een actieplan met concrete doelen en inzet. We voeren het eerste actieplan al uit. We verwachten op korte termijn het tweede actieplan klaar te hebben.

Sport

Sporten en bewegen vinden we belangrijk. Daarom doen we in 2023 verschillende investeringen. Met sportvoorzieningen komen we tegemoet aan de wensen van sportclubs. En dragen we bij aan een goed en gezond sportklimaat. Wel maken we ons zorgen over de betaalbaarheid van sport. Daarom kijken we in 2023 of we een lijst kunnen maken met bestaande sportwensen, zodat we hierin kunnen investeren.

Energiek Hardenberg

We zetten ons in voor de energietransitie. Dat doen we op verschillende manieren..

1. In 2050 worden alle woningen en gebouwen in Nederland op een duurzame manier verwarmd. In de transitievisie warmte staat dat we dat in Hardenberg gaan doen met een aanpak per woningtype. We werken die aanpak uit. Met instrumenten die inwoners helpen om zelf maatregelen te nemen. Dat is extra belangrijk geworden door de stijgende energieprijzen.
2. In de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 hebben we afgesproken dat we in Hardenberg 166 GWh duurzame energie gaan opwekken. Hoe we dit doel gaan halen, komt te staan in de RES 2.0. We willen dit 'van onderop' en met draagvlak en participatie invullen. En in nauw overleg met de raad.
3. We willen ondernemers helpen en stimuleren om stappen te zetten in innovatie. We bieden ruimte voor toepassingen die in andere gemeenten al gebruikt worden. Zoals groen gas, waterstof of batterijen.
4. We willen onze gemeentelijke gebouwen versneld verduurzamen. We verwachten dat dit in 2023 800.000 euro extra kost. We brengen versneld in beeld welke maatregelen mogelijk zijn. En hoe we ons energieverbruik sneller kunnen verminderen. Op korte termijn besparen we energie door slimmer in te regelen en door kleine aanpassingen te doen. Ook brengen we in beeld wat er nodig is om onze gebouwen op de lange termijn energiezuiniger te maken.

Circulariteit

In een circulaire samenleving behouden grondstoffen, onderdelen en producten hun waarde. Afval bestaat niet meer. Daar streven we naar. Daarom starten we in 2023 met een proces om te komen tot een gedragen en doorleefd besluit over grondstoffen en de inzameling daarvan. Dat schrijven we op in een Gemeentelijk Grondstoffen Plan.

Veiligheid

We werken aan een geactualiseerd Integraal Veiligheidsplan (IVP). Een deel daarvan gaat over het Vechtdal (gemeenten Dalfsen, Ommen en Hardenberg). Want binnen het Vechtdal hebben we hetzelfde basisteam van de politie, met dezelfde prioriteiten. Ook willen we binnen het Vechtdal blijven samenwerken. Het plan krijgt ook een deel dat over onze eigen gemeente gaat. We nemen de gemeenteraad en onze ketenpartners mee bij het maken van het plan.

Duidelijk is al dat we verder gaan met de aanpak van overlastgevendende jeugdgroepen (RE-ACT). Ook pakken we buurtconflicten op een laagdrempelige manier aan met Buurtbemiddeling. Het doel is dat hierdoor minder inzet van politie, Vechtdal Wonen, Samen Doen Hardenberg en de gemeente nodig is.

Jeugd en gezondheid

In 2023 werken we met het Hardenbergse Model voor Ondersteuning. In dit model werken we gericht samen met een beperk(er) aantal aanbieders van ondersteuning en hulp aan jeugdigen en volwassenen. Het gaat om aanbieders als huisartsen, het ziekenhuis, (jeugd)gezondheidszorg, thuiszorg, kerken, maatschappelijk werk, Welzijnswerk, het verenigingsleven en het onderwijs. Deze aanbieders kennen onze inwoners. En ze werken nu ook al samen. Zo willen we het (opvoedkundig) klimaat rond een inwoner versterken. Zodat we sneller lichtere hulp en ondersteuning kunnen bieden in de 'normale' omgeving van de inwoner: thuis, op het werk, op de kinderopvang of in de buurt. Deze manier van werken is het hart van de verandering waar we mee bezig zijn: we zoeken tijdig naar bestaande oplossingen in de eigen omgeving zodat er minder individuele ondersteuning nodig is.

Bereikbaarheid

Onze ligging ten opzichte van de regio's Zwolle, Drenthe, Twente en Duitsland biedt veel kansen. Vanuit deze regio's willen we nog beter bereikbaar zijn. Daarvoor zijn goede verbindingen nodig. Zowel per trein, auto als fiets.

Ook de komst van de Nedersaksenlijn is belangrijk. Daarmee ontstaat een railverbinding tussen Twente en Groningen. Hardenberg wordt een spoorknooppunt door de verbinding met Zwolle en Duitsland. Om dit voor elkaar te krijgen, moeten we het bidbook samen met het ministerie, de drie provincies en de omliggende gemeenten verder uitwerken. We hebben veel recreatieve fietspaden. We willen de fietspaden aanpassen aan het veranderde gebruik. Denk aan het verbreden van fietspaden, meer voorzieningen, meer kwaliteit en meer verbindingen. We gaan dit verder verkennen en uitwerken. Daarbij houden we rekening met onze ambities uit het mobiliteits- en fietspadenplan en op het gebied van recreatie & toerisme.

Verkeersveiligheid

We willen de verkeersveiligheid van de N36 verbeteren. We lobbyen om van de N36 de A36 te maken. Het Rijk stelt 115 miljoen euro beschikbaar voor het verbeteren van de verkeersveiligheid op de N36. Daarmee kunnen we onze ambitie grotendeels invullen. De minister maakt de maatregelen samen met de regionale partijen.

Ons ons Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan hebben we vanaf 2023 jaarlijks 1 miljoen euro opgenomen. Dit geld is bedoeld om de verkeersveiligheid te verbeteren en om fietsverbindingen veiliger te maken.

Economie

Onze economische koers is de leidraad voor ons economisch beleid. Hierin staat dat economische ontwikkeling zorgt voor welvaart en het welzijn van inwoners en ondernemers. We hebben drie economische topsectoren. Daar zetten we in op nieuwe publiek-private samenwerkingen (hubs) voor de agro-industrie (Future Farm), de maakindustrie (IQ BLVD) en de vrijetijdseconomie (House of Hospitality). Zo werken we gericht en naar behoefte aan de grote opgaven waar we voor staan. En aan meer brede welvaart. De gemeente helpt hierbij en investeert mee.

Klimaat en water

Onze ambities op het gebied van klimaat en water staan in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). We betalen de uitvoering vanuit de heffing voor riolering. Het huidige GRP loopt in 2022 af. We maken een nieuw plan met als titel 'Klimaat, Water en Biodiversiteit'. Dit plan bieden we in 2023 aan de gemeenteraad aan. In het nieuwe GRP komen ook ambities voor biodiversiteit. Biodiversiteit gaat over de balans in de natuur, met veel verschillende dieren, insecten, bloemen, planten, struiken en bomen. De onderwerpen klimaat, water en biodiversiteit hangen samen en versterken elkaar. Het doel van het nieuwe programma is een aantrekkelijke, klimaatrobuuste, groene en biodiverse leefomgeving. Die leefomgeving maken we samen met onze inwoners. Want het gaat verder dan alleen de openbare ruimte.

Werk en inkomen

We willen iedereen die wil en kan werken aan het werk helpen. De meeste mensen met een uitkering willen ook werk. Het is onze wettelijke verplichting om mensen daarbij te helpen. Dat staat in de Participatiewet. We willen vooral mensen met een arbeidsbeperking helpen. Dat kunnen we waar nodig doen met loonkostensubsidie, jobcoaching en een no-risk polis.

Armoedebestrijding

Iedereen doet mee. Dat is de basis van ons minimabeleid. Ons beleid is sterk en robuust. We ondersteunen mensen tot 130% van de bijstandsnorm. We zien dat vele goede initiatieven hebben gezorgd voor veel verschillende fondsen en regelingen. We willen dat met behoud van het ruimhartige karakter terugbrengen naar eenvoudiger en minder regelingen. Dat noemen we 'genereus maar eenvoudig'. Door de energiecrisis hebben steeds meer inwoners te maken met energiarmede. Hiervoor hebben we bijzondere aandacht. Meer inwoners kunnen de energietoeslag krijgen. En we hebben de regels voor individuele bijzondere bijstand voor energiekosten verlengd en verruimd. De gevolgen van de energiecrisis voor de koopkracht van onze inwoners zijn groot. Dat kunnen we niet opvangen met lokale maatregelen. Dit moet nationaal gebeuren. In de miljoenennota 2023 staat een groot maatregelenpakket voor koopkrachtreparatie. Wij bestuderen dit. Maar zien ook dat de Rijksoverheid een groot deel van de maatregelen nog verder moet uitwerken.

Inburgering

We willen een aanbod voor inburgeraars dat voor iedereen gelijk en van hoge kwaliteit is. Dat helpt bij het vinden van werk, een vervolgopleiding of maatschappelijke activiteiten. Van de mensen in de bijstand is een groot deel statushouder. Wij begeleiden ze naar fulltime-trajecten met inburgeringslessen of werk.

Organisatie die aansluit bij onze ambities

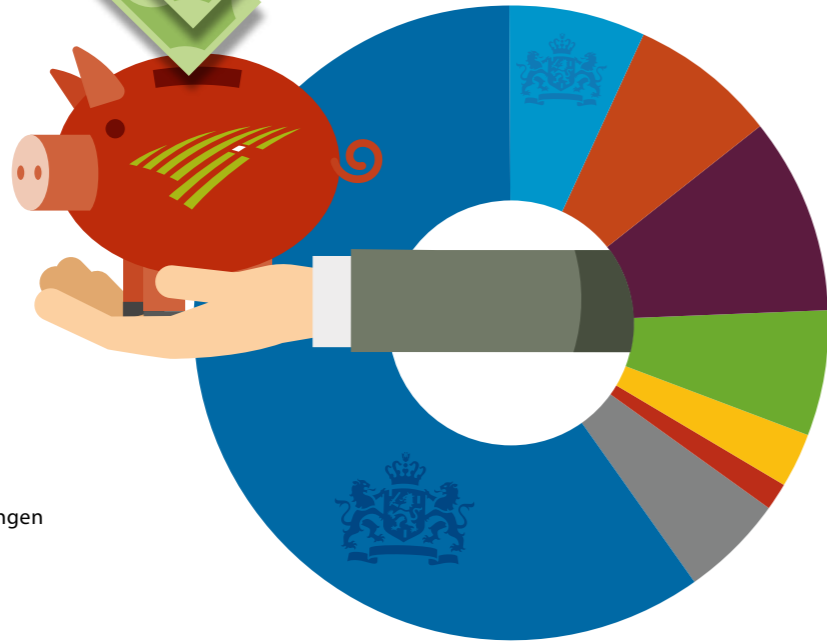
Bij onze ambities hoort een ambtelijke organisatie die daar naadloos op aansluit. En die uitvoering geeft aan veranderde verhouding tussen de lokale overheid en de samenleving. Wij ondersteunen de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie. Daarin staat de samenleving centraal. Dat past bij onze ambitie voor meer inwonersparticipatie. Uit onderzoek blijkt dat de ambtelijke organisatie relatief 'krap in de jas' zit. Dat komt ook omdat Hardenberg om meerdere redenen een bijzondere gemeente is. Daarom hebben we het concernmanagementteam gevraagd om ons begin 2023 te adviseren welke investering in personeel nodig is. Wij hebben hiervoor kaders meegegeven. En nemen hiervoor een bedrag op in de begroting.

Lokale lastdruk

We willen dat de belastingen voor onze inwoners gelijk blijven. We verhogen de belastingen niet meer dan met het percentage van de inflatie. We verhogen de belastingen in 2023 met 3%. Dit is lager dan de huidige inflatie. Maar we vinden het niet verantwoord om in deze tijd de belastingen verder te verhogen. Het OZB-tarief voor woningen ligt rond het landelijk gemiddelde. We zien we dat het OZB-tarief voor niet-woningen al jaren hoog is. Daarom stellen we voor dit tarief te verlagen. Want we zoeken naar een goede balans.

IN

UIT

- Gemeentefonds
€ 119.136.000
- Overige rijksbijdragen
€ 13.956.000
- OZB
€ 15.098.000
- Overige belastingen en heffingen
€ 19.721.000
- Grondexploitatie
€ 12.822.000
- Dienstverlening Ommen
€ 5.941.000
- Reserves
€ 2.611.000
- Overige inkomsten
€ 10.185.000

Waar komt ons geld
vandaan in 2023?
TOTAAL € 199.470.000

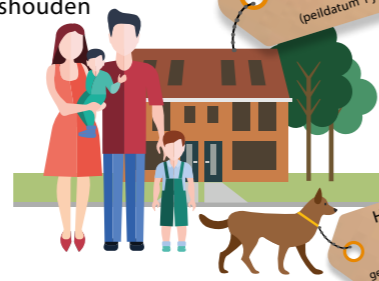
Inkomsten: € 199.470.000
Uitgaven: € 198.963.000
Saldo: € 507.000

Gemeentelijke belastingen en heffingen in 2023 (op basis van gemiddelde WOZ-waarde 2022)

- OZB: € 324
 - Afvalstoffenheffing: € 241
(op basis van 7 ledigingen van de 240 liter container voor restafval)
 - Rioolheffing: € 277
- Totaal: € 842**

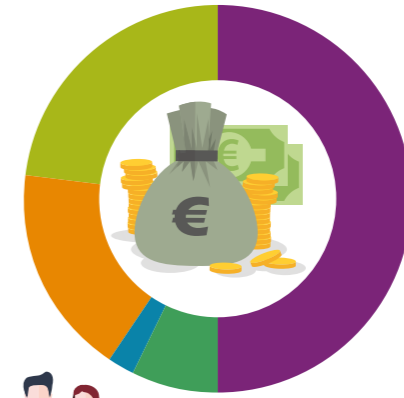
WOONLASTEN IN 2023

voor een gemiddeld
huishouden

GEMIDDELTE WOZ-
WAARDE WONING 2022
€ 311.000
(peildatum 1 januari 2022)

HONDENBELASTING
€ 0,-*
*Met ingang van 2023 heft de
gemeente geen hondenbelasting meer.

Waar geven we ons
geld aan uit in 2023?
TOTAAL € 198.963.000

ZO ZORGEN WE VOOR EEN GEZONDE EN VITALE LEEFOMGEVING MET PASSENDE VOORZIENINGEN VOOR IEDEREEN:

- We pakken knelpunten op lokale wegen aan.
- We zorgen dat bruggen heel en veilig blijven en langer meegaan.
- We maken wegen veiliger door bermen te verstevigen.
- We maken een plan voor meer sfeer & beleving en het omvormen van leegstaande panden in het centrum van Dedemsvaart.
- We maken oudere woonbuurten in het centrum van Hardenberg groener.
- We zorgen voor goede sportvoorzieningen.
- We helpen scholen met een Gezond Schoolplein.
- We leveren een bijdrage om zwembad de Bargn's in Kloosterhaar open te houden.
- We maken van de Herenstraat en het Kerkplein in Slagharen een aantrekkelijk verblijfsgebied.
- De Taalschool krijgt onderdak in De Slag in Hardenberg.
- Er komt een nieuw sanitairgebouw bij de Kotermeerstal in Dedemsvaart

Vitaal
Hardenberg
€ 96.816.000

ZO WERKEN WE AAN EEN DUURZAME TOEKOMST VOOR ONS ALLEMAAL:

- We helpen inwoners bij het verduurzamen van hun woning.
- We maken onze eigen gebouwen sneller duurzamer en energiezuiniger.
- We maken samen met inwoners een nieuw plan voor de inzameling grondstoffen.
- We maken een plan voor een aantrekkelijke, klimaatrobuuste, groene en biodiversere leefomgeving.

Duurzaam
Hardenberg
€ 14.056.000

ZO DOEN WE HET IN HARDENBERG

ZO ZORGEN WE VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIG EN LEEFBAAR LANDELIJK GEBIED:

- We investeren in toekomstbestendig en aantrekkelijke beleefhavens in Gramsbergen en Hardenberg.
- We zorgen voor speelplaatsen, sportvoorzieningen en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte.
- We verbeteren de recreatieve fietspaden.
- We bieden agrarische ondernemers de ruimte om te innoveren.

Landelijk
Hardenberg
€ 4.323.000

Vitaal
Hardenberg
€ 96.816.000

Duurzaam
Hardenberg
€ 14.056.000

Ondernemend
Hardenberg
€ 33.809.000

ZO ZORGEN WE VOOR GROEI EN ONTWIKKELING VAN INWONERS EN ONDERNEMERS:

- We versterken de vrijetijdssector.
- We helpen mensen die willen en kunnen werken aan een baan.
- We maken bedrijventerreinen toekomstbestendig.

Onze informatie is op een
toegankelijke en veilige
manier beschikbaar op een
vernieuwde website.

4. Geld voor activiteiten in 2023-2026

We vragen extra geld voor activiteiten die passen bij onze ambities en die we in de komende jaren willen uitvoeren.

- Voor de jaren 2023-2026 gaat het om een investering van 30,6 miljoen euro.

Daarnaast zijn de volgende budgetten nodig

- Structurele lasten in 2023: 765.000 euro (oplopend naar 2,657 miljoen euro in 2026) (inclusief kapitaallasten uit investeringen)
- Incidentele lasten 2023-2026: 4,96 miljoen euro

We kunnen deze uitgaven doen met bestaande middelen. Het geld is hiervoor dus beschikbaar.

Dit is een eerste uitwerking van ons coalitieakkoord. Waar mogelijk geven we per voorstel aan hoeveel de activiteiten kosten. En of het gaat om een eenmalige of structurele investering die elke jaar terugkomt. Voor een aantal activiteiten moeten we nog onderzoeken wat ze precies gaan kosten. Dit geven we aan met de afkorting PM. Dit betekent 'pro memori'. We noemen deze voorstellen wel. Want we weten nu al dat we hier in de komende jaren geld voor nodig hebben. Verder weten we nog niet voor alle investeringen of de genoemde bedragen volledig zijn. Vaak moeten we plannen nog maken en uitwerken. En zijn we afhankelijk van de wensen en bijdragen vanuit de samenleving. Of er is nog geen planning voor de uitvoering in de komende jaren. Dit betekent dat het gevraagde bedrag nog tussen de jaren kan verschuiven.

Op de volgende pagina's staat een overzicht van de activiteiten in de komende jaren. En van het geld dat hiervoor nodig.

Collegebesluit/-voorstel

	Investering 2023	Investering 2024	Investering 2025	Investering 2026	Structureel of incidenteel	Jaarlasten 2023	Jaarlasten 2024	Jaarlasten 2025	Jaarlasten 2026
Vernieuwing website	n.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	50.000	0	0	0
Voortzetting Programma Ruimte voor de Vecht 2023 - 2027	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	25.000	25.000	25.000	25.000
Structurele verhoging DVO gelden voor NAC De Koppel	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	30.000	30.000	30.000	30.000
Update beleidsplan kunstwerken	580.000	408.000	7.900.000	600.000	Structureel	12.000	42.000	211.000	423.000
Update beleidsplan kunstwerken	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	55.000	55.000	55.000	55.000
Energiecoördinator	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	100.000	100.000	0	0
Versnelde verduurzaming gemeentelijk vastgoed	800.000	800.000	800.000	800.000	Structureel	16.000	64.000	111.360	158.080
Bermverstevigingsprogramma 2023 -2025	500.000	550.000	500.000	N.v.t.	Structureel	10.000	37.667	65.667	81.663
Bermverstevigingsprogramma 2023 -2025	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	100.000	100.000	100.000	0
Bestrijding Japanse Duizendknoop	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	91.500	148.000	104.000	29.000
Ruimte voor spelen en bewegen	297.000	297.000	297.000	297.000	Structureel	105.000	129.500	153.500	177.300
Verbetering leefomgeving van vissen in stedelijk gebied	25.000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	5.500	10.500	10.400	10.300
GVVP (Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan)	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	Structureel	20.000	90.000	159.000	227.000
Continuering RE-ACT	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	39.000	39.000	39.000	39.000
Buurtbemiddeling (pilot)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	34.000	34.000	0	0
Gemeentelijke bijdrage sportvoorzieningen	924.000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	18.470	64.645	63.722	62.798

Budget-neutraal

	Investering 2023	Investering 2024	Investering 2025	Investering 2026	Structureel of incidenteel	Jaarlasten 2023	Jaarlasten 2024	Jaarlasten 2025	Jaarlasten 2026
Gebiedsontwikkeling Hardenberg Centrum Vechtzone	300.000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	0	0	0	0
Gemeentelijk Grondstoffenplan (GGP)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	0	0	0	0

Overige

	Investering 2023	Investering 2024	Investering 2025	Investering 2026	Structureel of incidenteel	Jaarlasten 2023	Jaarlasten 2024	Jaarlasten 2025	Jaarlasten 2026
Actualisatie Centrumplan Dedemsvaart	650.000	650.000	650.000	N.v.t.	Structureel	13.000	47.667	81.900	102.700
Stationsgebied Hardenberg	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	100.000	100.000	100.000	0
Bijdrage Zwembad de Bargn's Kloosterhaar	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	7.500	7.500	7.500	7.500
Verbeteren binnenklimaat Gashouder Dedemsvaart	223.000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	4.460	15.610	15.387	15.164
Huisvesting Taalschool in De Slag	500.000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	10.000	35.000	34.500	34.000
Vervanging sanitair gebouw Kotermeerstal Dedemsvaart	210.000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	4.200	12.600	12.432	12.264
Implementatie vastgoednota	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	80.000	80.000	40.000	0
Overdracht Wilhelminaplein 3a aan Historische Vereniging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	175.000	0	0	0
Verbetering recreatieve fietspaden	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	50.000	Pm	Pm	Pm
Programma klimaat, water en biodiversiteit (2023-2026)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	90.000	210.000	210.000	210.000
Toekomstbestendige beleef havens	60.000	60.000	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	6.200	10.200	13.340	13.220
Areaaluitbreiding van openbare ruimte (vs o.2)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	217.000	217.000	217.000	217.000
Areaaluitbreiding van openbare ruimte (vs o.2)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Pm	Pm	Pm	Pm
Verbeteren van de ontsluiting Vechtrijk	200.000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	4.000	10.667	10.533	10.400
Herinrichting Herenstraat / Kerkplein te Slagharen	900.000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	18.000	48.000	47.400	46.800
Project Gezonde Schoolpleinen (vs 0.2a)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	120.000	120.000	120.000	120.000
Inzet doelgroepen in het groenonderhoud	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	35.000	105.000	275.000	425.000
Opwaardering Groene Woonomgeving	300.000	300.000	300.000	300.000	Structureel	6.000	27.000	47.600	67.800
Pollers	300.000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	6.000	48.857	48.000	47.143
Verduurzaming openbare verlichting 2e fase (vs 0.2)	N.v.t.	300.000	300.000	N.v.t.	Structureel	0	6.000	27.000	41.700
Vervanging verkeersregelinstallaties v 0.2	192.000	N.v.t.	N.v.t.	1.080.000	Structureel	3.840	16.640	16.384	37.728
Uitwerken laadvisie	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	25.000	Pm	Pm	Pm
Verkeersveiligheid N 36	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	60.000	Pm	Pm	Pm
Nedersaksenlijn	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	130.000	Pm	Pm	Pm
Reconstructie Schapenweg / Slotweg te Bergentheim	N.v.t.	474.000	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	0	9.480	25.280	24.964

	Investering 2023	Investering 2024	Investering 2025	Investering 2026	Structureel of incidenteel	Jaarlasten 2023	Jaarlasten 2024	Jaarlasten 2025	Jaarlasten 2026
Herijking agenda vrijetijdseconomie (VTE)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Pm	Pm	Pm	Pm
Inzet voor de agrarische sector	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	225.000	225.000	225.000	225.000
Vergroenen van centrum Hardenberg	375.000	375.000	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	7.500	33.750	52.125	51.375
Ontwikkeling Voorveghter en omgeving	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Pm	Pm	Pm	Pm
(nieuwe) Regio Deal Zuid- en Oost- Drenthe	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Pm	Pm	Pm	Pm
Voorstel thuiswerkvoorzieningen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	86.500	86.500	86.500	86.500
Voorstel vervangingskosten meubilair	1.224.000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Structureel	24.480	146.880	144.432	141.984
Toekomstbestendige bedrijventerreinen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Pm	Pm	Pm	Pm
Projectenbudget Integrale veiligheid	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	83.000	83.000	84.000	0
Taxatie panden/inventaris t.b.v. brandverzekering	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	80.000	0	0	0
Iedereen die wil en kan werken aan het werk!	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	248.000	248.000	0	0
Idem: besparing uitkeringen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Incidenteel	0	PM	PM	PM

Totaal

	Investering 2023	Investering 2024	Investering 2025	Investering 2026	Jaarlasten 2023	Jaarlasten 2024	Jaarlasten 2025	Jaarlasten 2026
Totaal	9.560.000	5.214.000	11.747.000	4.077.000	2.631.150	2.919.663	3.069.962	3.256.387
Waarvan incidenteel	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	1.866.500	1.473.000	1.008.000	609.000
Waarvan structureel	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	764.590	1.446.605	2.061.035	2.647.387

5. Financiële positie

Inkomsten 2023

	Bedrag in €
Gemeentefonds	119.136.000
Overige rijksbijdragen	13.956.000
OZB	15.098.000
Overige belastingen en heffingen	19.721.000
Grondexploitatie	12.822.000
Dienstverlening Ommen	5.941.000
Reserves	2.611.000
Overige inkomsten	10.185.000
Totaal	199.470.000

Uitgaven 2023

Vitaal Hardenberg: € 96.816.000

Zo zorgen we voor een gezonde en vitale leefomgeving met passende voorzieningen voor iedereen:

- We pakken knelpunten op lokale wegen aan.
- We zorgen dat bruggen heel en veilig blijven en langer meegaan.
- We maken wegen veiliger door bermen te verstevigen.
- We maken een plan voor meer sfeer & beleving en het omvormen van leegstaande panden in het centrum van Dedemsvaart.
- We maken oudere woonbuurten en het centrum van Hardenberg groener.
- We zorgen voor goede sportvoorzieningen.
- We helpen scholen met een Gezond Schoolplein.
- We leveren een bijdrage om zwembad de Bargn's in Kloosterhaar open te houden.
- We maken van de Herenstraat en het Kerkplein in Slagharen een aantrekkelijk verblijfsgebied.
- De Taalschool krijgt onderdak in De Slag in Hardenberg.
- Er komt een nieuw sanitairgebouw bij de Kotermeerstal in Dedemsvaart

Duurzaam Hardenberg: € 14.056.000

Zo werken we aan een duurzame toekomst voor ons allemaal:

- We helpen inwoners bij het verduurzamen van hun woning.
- We maken onze eigen gebouwen sneller duurzamer en energiezuiniger.
- We maken samen met inwoners een nieuw plan voor de inzameling grondstoffen.
- We maken een plan voor een aantrekkelijke, klimaatrobuuste, groene en biodiverse leefomgeving.

Landelijk Hardenberg: € 4.323.000

Zo zorgen we voor een toekomstbestendig en leefbaar landelijk gebied:

- We investeren in toekomstbestendig en aantrekkelijke beleefhavens in Gramsbergen en Hardenberg.
- We zorgen voor speelplaatsen, sportvoorzieningen en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte.
- We verbeteren de recreatieve fietspaden.
- We bieden agrarische ondernemers de ruimte om te innoveren.

Ondernemend Hardenberg: € 33.809.000

Zo zorgen we voor groei en ontwikkeling van inwoners en ondernemers:

- We versterken de vrijetijdsector.
- We helpen mensen die willen en kunnen werken aan een baan.
- We maken bedrijventerreinen toekomstbestendig.

Zo doen we het in Hardenberg: € 49.959.000

- Onze informatie is op een toegankelijke en veilige manier beschikbaar op een vernieuwde website.

Begrotingsuitkomsten 2023

	Bedrag in €
Inkomsten	199.470.000
Uitgaven	198.963.000
Saldo	507.000

De begroting voor 2023 en de jaren daarna is structureel sluitend. Ook na het verwerken van de financiële gevolgen van de aanvullende budgetten voor nieuwe activiteiten. We hebben onze financiën op orde. En in de afgelopen jaren flink gespaard. Daarom is er voldoende geld om tegenvallers door bijvoorbeeld de inflatie en de gestegen energieprijzen op te vangen. En om te investeren in de toekomst.

Na verwerken van de uitkomsten van de 2e bestuursrapportage 2022 loopt het begrotingssaldo de komende jaren als volgt op:

- 2023: € 507.000
- 2024: € 5.855.000
- 2025: € 8.429.000
- 2026: € 4.993.000

Algemene reserve

We voegen het positieve begrotingsresultaat toe aan de algemene reserve.

De algemene reserve wordt in 2023 € 80.000.000

Woonlasten in 2023 voor een gemiddeld huishouden (man/vrouw/2kids/1hond)

Gemiddelde WOZ-waarde woning: € 311.000

Hondenbelasting: € 0,- (Met ingang van 2023 heft de gemeente geen hondenbelasting meer)

Gemeentelijke belastingen en heffingen in 2023 (op basis van gemiddelde WOZ-waarde)

- OZB: € 324
- Afvalstoffenheffing: € 241 (op basis van 7 ledigingen van de 240 liter container voor restafval)
- Rioolheffing: € 277
- Totaal: € 842

Aan deze publieksversie van de begroting 2023 kunnen geen rechten worden ontleend. Voor de volledige tekst verwijzen wij naar de begroting die wordt besproken en vastgesteld door de gemeenteraad.

Dit is een uitgave van de gemeente Hardenberg.

© 2022

